

SA SELLA

PRENSA
CORDONA

Revista Informativa de Sencelles

Segona Epoca n° 36

Agost-Setembre-October

250 Pts

Sa Sella

Fundada el 1.983

**¿LE GUSTARIA AUMENTAR LOS
INTERESES DE SUS AHORROS
CADA AÑO?**

DEPOSITO FUTURO

BANCA MARCH

Si Usted quiere aumentar sin riesgo el rendimiento de sus ahorros, contrate el **DEPOSITO FUTURO** de **BANCA MARCH** que le asegura una rentabilidad creciente durante tres años.

DEPOSITO FUTURO

- ☒ Dos millones de capital mínimo.
- ☒ Plazo único de tres años.
- ☒ Libre de comisiones y gastos.
- ☒ Liquidación semestral.

BANCA MARCH

Sa Sella

Fundada al 1.983

Sumari:

Editorial.....	3
L'Islam a Mallorca	4
Racó Poètic	5
Les Escoles	6
De Sencelles: Sencellers	7
Cartes.....	8
L'Arxiduc	10
Actualitat	11
La Balanguera	13
Cases i Terres	14
De jove a jove	16
Es Jone a Galicia (II)	17
Noticiari	18
Notícies Fresques	20
Música	22
Art i Història	25
Imatges d'Ahir	27

EQUIP DE REDACCIÓ (Per ordre alfabètic)

Joana Ferragut Fiol
Joan Florit Horrach
Joan Florit Salas
Guillem Mut Llabrés
Maria Vich Cirer

COL.LABORADORS (Per ordre alfabètic)

Maria Florit Amengual
Simó J. Garau Matas
Jordi Llabrés
Tomeu Morro Oliver
Bartomeu Mut
Guillem Zuazaga
Margalida Llabrés

Nota De la Redacció:

Els articles d'aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels propis autors.

Revista SA SELLA
c/Antoni Maura, 5
07140 Sencelles

Dipòsit Legal : pm 400-89

Editorial

Al llarg del temps tot té tendència a canviar, tant sigui per bé o en conseqüència per mal. La transformació que sofreixen o que han sofert alguns llocs del nostre poble són prou evidents, així la Plaça Nova ha realitzat un canvi bastant gran, ja no és el que abans era, un espai dedicat a l'entreteniment i diversió dels al.lots, els quals es reunien després de la sortida de l'escola per jugar a bolles, pasar una estona entretenguda als "columpios" o bé a l'arena que s'hi va posar (arena que actualment quasi bé no hi ha; la poca que hi queda serveix per passejar-hi amb les bicicletes o fer-hi voltes).

Els locals d'oci i entreteniment que actualment hi ha, són l'altra cara de la moneda on si congreguen un gran nombre de joves, però, cercant un altre tipus de diversió i donant-li una altre imatge a l'ambient.

Aquells anys de la nostra infància només ja són records que amb el temps s'esborren o s'obliden i que possiblement ja mai tornaran, a no ser que els nins més petits tornin a despertar aquells moments tan estimats.

La Redacció

SECTOR INCA

ATENCION AVERIAS

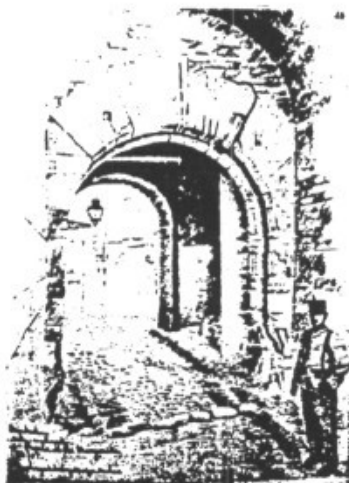

880077

**TELEFONO EXCLUSIVO Y PERMANENTE
PARA AVISO DE AVERIAS**

Gesa
Gas y Electricidad, S.A.

L'ISLAM A MALLORCA (VII)

L'any 1.203 un gran estol format pels almohades, salpava d'Alger per conquerir les, al·levores anomenades Illes Orientals de l'Al·Andalus. Les forces militars estaven baix el comandament d'Abû Sa'id Ibn Abî Hafs que va efectuar el desembarcament, assetjà la capital de Mallorca i la va conquerir, així acabava una etapa esplendorosa de l'Islam a les Illes Orientals i començava un nou període, curt relativament, que suposaria el començament de la fi de l'Islam a les Balears.

Els sobirans almohades reorganitzaren el govern de les illes i al front de l'Organització política i judicial col·locaren noves persones, feels a la dinastia que, aleshores ensenyorajava al·Andalus. Aquests delegats, que rebien el nom de wâlî segons els costums de l'època, eren remoguts periòdicament.

El sistema era convenient per tal d'allunyar dels wâlîs les veleïtats d'independència, a una època en que l'Islam almohade, començava a ensopegar i a rebre els atacs dels regnes cristians que poc a poc s'enfortien i començaven a prendre consciència de que el món islàmic havia deixat de ser superior al món cristià.

Encara l'imperi almohade restaria fort i units alguns anys i així, a les illes, varen succeir-se diferents wâlîs. El primer fou 'Abd Allâh ibn tâ' Allâh al Kûmî. El darrer, anomenat l'any 1.208 fou Abû Yahyâ.

Abû Yahyâ encara que no fos mallorquí de naixença, va representar en aquelles saons, el mallorquinisme com molts altres arribats a Mallorca per raons molt diverses, actuaren com a mallorquins i donaren la seva vida per defensar Mallorca.

De les Illes Orientals baix l'ègida almohade poques coses en sabem. Tan sols un autor ens ha deixat un relat prou precís i extens sobre els darrers temps de l'Islam a les Illes Balears. I encara aquest relat el coneixem de manera fragmentària, a través de l'historiador al·Maqqârî, que escriu al segle XVI.

Les naus del wâlî mallorquí travessaven la Mediterrània robant i saquejant. La fricció es va originar en una trobada entre unes galeres marroquines, que carregaven fusta a Eivissa sota la protecció d'uns vaixells de guerra i la flota del governador cristià de Tortosa que havia sortit del seu port per a capturar-les. Aquest acte bèl·lic i la pèrdua dels vaixells musulmans va irritar a Abû Yahyâ, el qual va declarar la guerra als Cristians.

Maria Vich

Sa Sella

Fundada el 1.983

Racó Poètic

EL CAMÍ DELS CIPRESSOS

Caminant pels camins d'antany
m'adon del que som.
Camins fets d'uniment camins.
Camins fets any rera any.
Cap on duen?
Núgü no sap on duen,
i qui ho saben, morts són.
Caminant pel camí dels cipressos
es pot veure un camp trist
conrat per creus, i folrat de marbre.
Camins que diuen que al cel duen;
ànimes que reposen sota la terra seca

esperant el repòs etern, cap una vida millor.

Quant el sol es posa es pot veure
un nígil fosc, que invadeix el cel
fent dibuixos, i tots ells diferents.
Son els estornells que als cipressos
van a col·locar-se.

I per uns instants el silenci es veu
trencat pel soroll dels ocells fosc.

Caminant pel camí dels cipressos
m'adon d'on es troba la tranquil·litat
de l'home.

Pepe Mús Bernal.

• OSCA Y CIRER S.A.L. •

Tel. 59 15 40

C/. Jardines, 26 - SENCELLES

REPARACION DE TODA CLASE MAQUINARIA AGRICOLA

Persianas Mallorquinas de Seguridad - Metálicas y en aluminio
Puertas Basculantes - Metálicas o forradas en madera
Barreras y Rejas (Artísticas) o Simples
Estrujadoras y Prensas de Uva
Remolques - Toda la gama
Molinos de Pienso - Toda la gama
Compresores a tracción tractor
Venta de Aceite hidraulico y automoción
Venta de hilo para empacadoras

Sa Sella

Fundada al 1.983

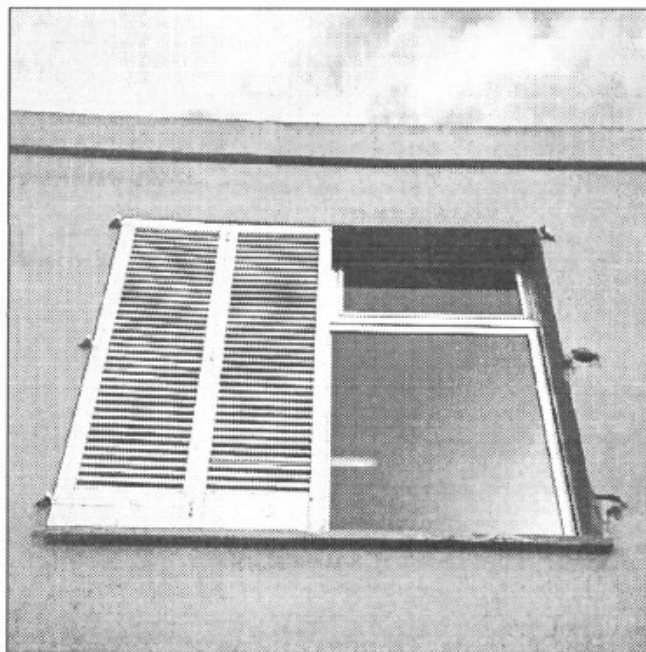
Seixanta anys (osegles?) d'una Escola

Tots i cada un dels pobles del món tenen una sèrie d'edificis més o menys representatius, l'Església, l'Ajuntament, les Escoles, ... Tots aquests edificis són de propietat "pública" i per tant és obligació de tots nosaltres el preocupar-nos del seu estat.

A principis del curs escolar 94-95, el Director de les Escoles de Sencelles ens convidà a visitar l'edifici i poder així comprovar tota una sèrie de mancances en les instal·lacions; les més evidents són les finestres (molt castigades pel pas del temps i per la climatologia), les parets (necessitades de mà de picapadrer) i, els escusats (els quals podem catalogar d'antigalles).

Quan l'APA i el claustre de professors es dirigiren a l'Ajuntament demanant ajut es trobaren amb una fàcil resposta : No hi ha doblers. Idò d'aquesta manera si passa cert temps sense doblers acabarem amb un munt d'escombros enmig de la plaça de Can Bril.

De tots es sabut que si a un edifici no se li fa un poc d'obra de tant en tant acaba per fer-se mal bé, i això és el que ha passat en aquest cas. Cada any s'haurien de dedicar una part dels pressuposts municipals per al manteniment i conservació de tots aquests edificis tan representatius i d'aquesta manera no ens trobariem amb la situació actual en la que es fa necessària una inversió de uns quants milions de pessetes per subsanar les actuals deficiències de les escoles (2.500.000 pels escusats i 500.000 per les finestres,

aproximadament; de les parets no hi cap pressupost fet).

Ara no és el moment de perdre el temps fent acusacions i cercant responsabilitats, sino que és el moment d'actuar. A tal efecte, el passat 16 d'Octubre l'APA, el claustre de professors i l'Ajuntament es reuniren per a confeccionar uns pressuposts que sumen uns 8 milions de pessetes, que seran enviats al Ministeri d'Educació i Ciència. Pel 2 de Novembre està prevista una entrevista entre el Ministeri i els representats de les escoles.

Si tot va bé i s'acaben subsanant aquestes deficiències, els sencellers haurem d'anar alerta a no caure al mateix parany que ens té ara enganxats. Ha d'existir una pressió social per evitar que aquest, i d'altres edificis tan representatius per al poble, acabin amb l'estat que en aquests moments es troben les Escoles.

De Sencelles : Sencellers

Miquel Marquès Garcia fou un dels més coneguts músics del segle XIX i, encara que va néixer a Ciutat l'any 1.843, va tenir una estreta relació amb Sencelles, quan, en plenitud de la seva carrera de compositor, adquirí la possessió de Sarissal per retirar-s'hi.

Miquel Marquès era fill d'una modesta família d'ascendència sollerica. Des de molt petit mostrà un gran interès per la música fins al punt que amb onze anys ja tocava el violí a la companyia d'Òpera del Circo Palmesano. Aconseguí una subvenció i d'aquesta manera pogué anar al conservatori de París a estudiar amb els fenòmens de l'època: Armingand, Alard, Alonsi, Massard, Bacin i Berlioz. A París va actuar als salons i teatres de música més afamats. Posteriorment es traslladà a Madrid on va ésser alumne de Monasterio, Arrieta, etc i on actuà com a violinista als teatres Real i de la Zarzuela.

Durant la seva vida va compondre cinc simfonies, a més de marxes, melodies i diverses sarsueles entre les que destaquen la famosa "El anillo de hierro", o "El reloj de Lucerna", "La cruz de hierro", etc.

La seva música fou apreciada i interpretada arreu de les capitals del món: París, Sant Petersburg, Viena, Amsterdam, etc.

A finals de segle, en plena maduresa creativa, es retirà a Mallorca i abandonà la seva feina d'inspector d'escoles especials de música i de mestre de cant. Fou llavors quan es convertí en senyor de Sarissal.

En aquella època es popularitzà l'anar a

passar l'estiu als camps i tenir una gran possessió a foravila era símbol de prestigi, i a més una inversió que ell, ric i famós, es podia permetre. En les seves estades a Sarissal segur que trobà la pau i l'assossec, la inspiració i la calma per a compondre les seves obres de temes i harmonies que provenien del romanticisme francès. D'aquesta època són la composició d'obres orquestrals, suites, poloneses i danses com: el poema simfònic "La cova del drac" (de 1.904, estrenat a Palma per Enric Granados en homenatge a Marquès) i "La cantata a Ramon Llull" de 1.916.

Aquest gran compositor, el més famós de la seva època, va morir a Palma l'any 1.918. Les seves propietats sencelleres passaren llavors a les mans de la seva família, unes nebodes, que l'any 1.933 les vengueren a la família Salas que encara ara conserven la propietat.

Juan Florit Horrach

CARTES

Fent referència a l'Article cases i terres: C'an Castell (I)

Sóller, Setembre de 1.994

Benvolguts Maria i Joan :

Em dic Jaume Darder i Rullán, som nét d'en Lluc Rullán i Mayol ja mort a l'any 1970.

Sempre he pensat que la història, quan de més enfora la contam menys rigurosos són els seus fets, però és una regla que si fos veritat, tendria les seves excepcions: ja que la rigurositat històrica d'un fet, depen de la procedència de la informació i de la ignorància o honestitat dels informadors.

Pel record del meu predi i del meu oncle, s'hauria de dir que en Lluc Rullán (casat amb n'Aina Colom i Colom), i en Josep Colom i Colom, foren dos sollerics que emigraren a França l'any 1912 per fer "fortuna", o per fugir de la fam que solava Mallorca en els anys que corrien.

Després de molts d'anys de feina, de mesos sense festes i jornades de 15 ó 20 hores de treball, aconseguiren dur endavant una empresa d'importació i distribució de productes del camp; anomenada "Rullán et Cie" Fruits et Primeurs.

A l'any 1935, després d'haver reunit un capital suficient per invertir a Mallorca, aquest es va destinar a l'adquisició d'una finca agrícola, anomenada C'an Castell.

A partir d'aquí i durant els anys que va ser administrada pels dos cunyats Lluc i Pep, va fer feina amb ells el germà de n'Aina i d'en Pep, en

Francesc Colom i Colom juntament amb la seva dona i els seus fills.

Com la majoria de finques d'aquell temps, es varen viure anys d'esplendor, ja que les circumstàncies econòmiques i socials del país, influenciades per la situació crítica que sofria Europa, afavorien que l'agricultura i la ramaderia fossin la peça fonamental per la subsistència del país.

Quan va morir en Josep Colom (l'any 1960), per raons testamentals, la finca va dividir-se i d'aquí va neixer Son Rullán; actualment propietat de na Catalina Rullán Colom, filla d'en Lluc Rullán i Mayol.

Esper que aquestes quatre lletres mal escrites haguin despert la vostra atenció i serveixin per aclarir els conceptes equivocats de l'article de referència. També vos animaré a que continueu la gran tasca d'historiadors d'aquesta Terra tan estimada per tots nosaltres.

De ben nou, Gràcies per la vostra atenció.

Jaume Darder i Rullán

El Frau del Cànon de l'Aigua a Sencelles

Des de l'1 de Gener de 1.992 i segons la Llei 9/91 de 27 de Novembre, els sencellers i la resta d'habitants d'aquestes illes estam subjectes al pagament d'un nou impost, el "Cànon de Sanejament d'Aigües".

Partint de la base que l'aigua és un bé escàs i de primera necessitat, amb aquest cànon s'intenta finançar el sanejament de les aigües en els nuclis urbans, incloent l'evacuació, tractament

Sa Sella

Fundada al 1.983

i reutilització de les aigües brutes.

Qui ha de pagar aquest impost?

Doncs l'han de pagar tots aquells que consumeixen aigua subministrada per empreses o pels ajuntaments. I, compren el volum total d'aigua que passa pel comptador de cada abonat.

Que s'ha de pagar de Cànon?

El cànon es compon d'una Quota Fixa i una Quota Variable. La fixa puja a 320 pessetes per comptador de vivenda cada mes, i la variable a 25 pessetes per tonelada consumida.

Ens els municipis com Sencelles, que no tenen encara xarxa d'aigües brutes, es paga la meitat.

Com s'ha de recaptar aquest impost?

Ja que són molts els usuaris de l'aigua i seria molt difícil anar a cobrar un per un, el Govern Balear va disposar que les empreses subministradores d'aigua, cobrassin aquest impost als seus abonats, carregant l'impost damunt el rebut de l'aigua.

Una vegada que les empreses han cobrat el cànon dels seus abonats, estan obligades a ingressar la quantitat cobrada de cànon a la Conselleria d'Economia i Hisenda de la Comunitat Autònoma.

Qui Cobra el Cànon?

El passat dia 10 d'Octubre Sencelles tornà a ésser notícia a la televisió i als diaris, quan la Parlament, el portaveu del PSM, Pere Sampol, va denunciar irregularitats en el cobrament del cànon de l'aigua a Sencelles.

Es va fer públic que l'empresa *Aguas Son Company, S.A.* cobrava el cànon de l'aigua als sencellers i no realitzava el corresponent ingrés davant la Conselleria d'Hisenda. La qual cosa vol dir que aquesta empresa s'ha estat quedant els doblers dels seus abonats, corresponents al cànon de sanejament d'aigües.

El diputat nacionalista exposà que de les dues empreses subministradores d'aigua, que es reparteixen el poble per la meitat, una ingressava el 83% i l'altra només el 17%. Aquesta darrera es refereix a *Aguas Son Company S.A.*, relacionada amb el primer tinent de batle de Sencelles, Ventura Rubí.

Tenint en compte el volum d'aigua que es consumeix, si a Sencelles es cobra la meitat del cànon, o sigui 12,25 ptes de quota variable per tonelada més una quota fixa de 160 pessetes al mes/comptador, podrien ésser uns quants de milions els que aquesta empresa va deixar d'ingressar durant aquests anys, havent pogut incorrer en delictes d'apropiació indeguda de doblers dels contribuents. Un delictete que pot suposar fins a 6 anys de presó.

No és un abús per part d' *Aguas Son Company*, quedar-se amb diners que no són seus? Quants doblers s'han deixat d'ingressar? Que s'ha fet amb aquests doblers? Quines mesures prendrà la Conselleria? És aquesta la manera de mirar pel bé del poble?

Que cadascu en tregui les seves conclusions i que, després, obri en conseqüència.

Joan Sang Campaner.

Sa Sella

Fundada al 1.983

1994: Any de l'Arxiduc

Lluís Salvador d'Habsburg-Corena, nascut a Florència l'Any 1847, fill de Leopold II de Toscana i de Maria Antònia de Nàpols-Sicília. El 1857 va abandonar Florència a causa de l'expulsió del seu pare. S'interessà per les ciències naturals i per les llengües clàssiques.

Aprenqué el català, idioma en el qual va escriure algunes obres.

El 1867, d'incògnit i utilitzant el nom de Ludwig, comte de Neudorf, viatjà per primera vegada a Mallorca amb l'intenció d'escriure un llibre sobre els escarabats. Arrel d'aquest viatge començà a redactar els llibres sobre Eivissa i Formentera i sobre Menorca inclosos en la seva obra *Die Balearen*.

El 1872 en una altre visita a Mallorca va adquirir la seva primera propietat mallorquina, la finca de Miramar (Valldemossa), que restaurà. Durant els següents anys comprà les finques de s'Estaca, de Son Ferrandell, de Son Gallard i de Son Gual, a Valldemossa i de Son Marroig i de Sa Pedrassa a Deià.

Convidà a personatges il·lustres, com Santiago Rusiñol, Miguel de Unamuno, Jacint Verdaguer i membres de famílies reals europees.

Col·laboren amb ell diversos intel·lectuals mallorquins com Antoni Maria Alcover i Mateu Obrador Bennàssar.

Va promoure publicacions i actes culturals, com la celebració a Miramar (

1877) del sisè centenari de la fundació que feu Ramon Llull del Col·legi de Llengües Orientals.

D'altra banda, va tenir un bon coneixement de la llengua catalana, en la qual redactà part de l'obra dedicada a Mallorca. El resultat de les seves exhaustives investigacions foren nombrosos treballs sobre sobre Balears a les quals dedicà gran part de la seva producció literària. Destaca *Die Balearen in Wirt und Bild geschildert* (1869-91).

La Pedrassa

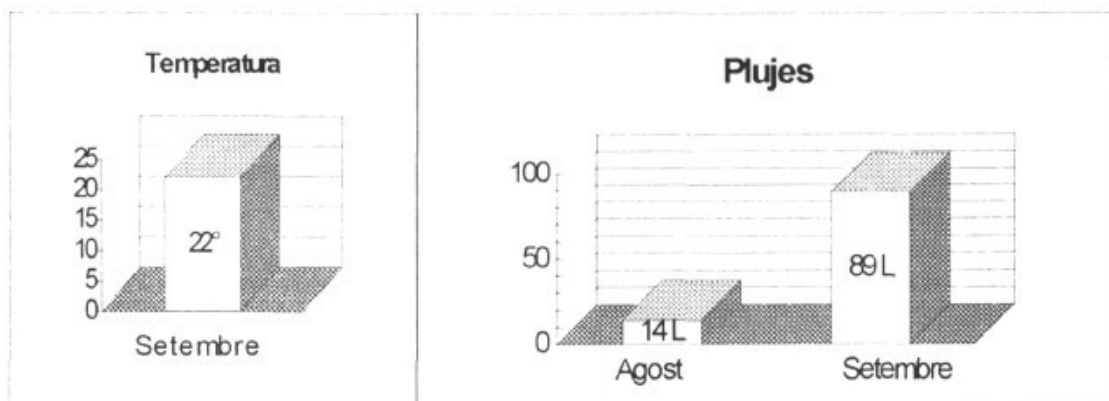
Sa Sella

Fundada al 1.983

Actualitat de Sencelles

Dins aquestes pàgines que avui ensatam de "Sa Sella", us anirem oferint una sèrie de dades referents al nostre poble; entre elles la temperatura, plujes, demografia (naixaments i defuncions,...), etc.

Meteorologia

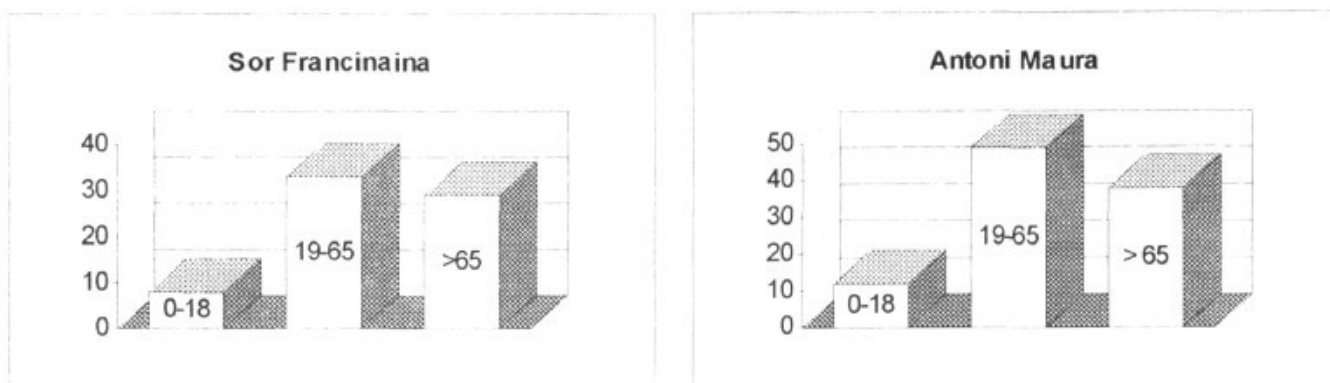
Demografia

Naixaments : Antoni Miquel Cirer Cirer (28 d'agost).

Defuncions : Antònia Bestard Mateu (6 d'Agost als 83 anys a Sencelles). Catalina Munar Fiol (12 d'Agost, als 88 anys a Ruberts). Andreu Sunyer Bonet (27 d'Agost als 77 anys a Sencelles, natural de Santa Fe, Argentina). Mateu Alorda Ferragut (31 d'Agost als 57 anys a Jornets).

Noces : Antòni Roig Ramis i Francisca Horrach Fiol, dia 27 d'agost. // Bartomeu Mut Llabrés i Jerònia Campaner Fiol, dia 17 de Setembre.

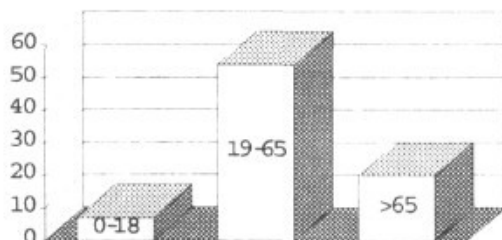
A continuació us oferim uns gràfics que reflexen la població al casc urbà (només les que hi viven tot l'any). Com podreu veure, els quatre carrers més poblats els hem fets per separat, i els altres els hem anat agrupant. Hem establert les categories de 0 a 18 anys, 19 a 65 anys i majors de 65 anys.

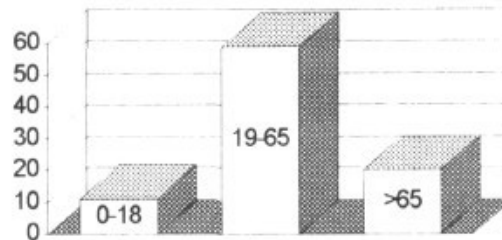
Sa Sella

Fundada al 1.983

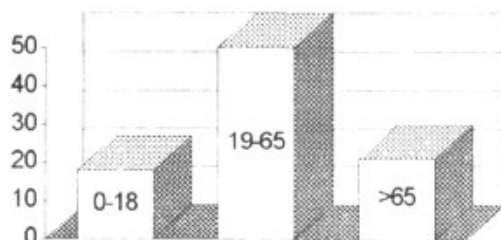
Bons Aïes

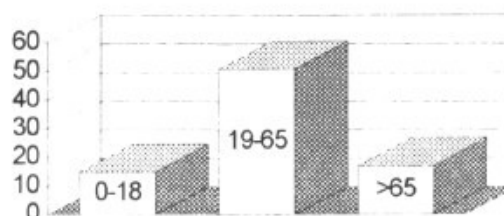
Rafal

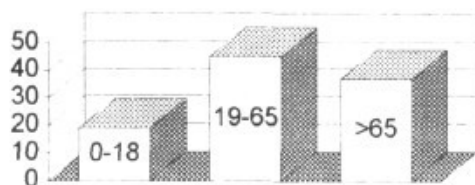
Jaume Sard-Rosari-Jardins-Constitució

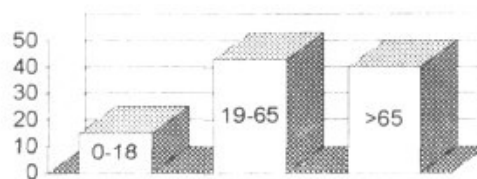
Cartutxo-Ramon Llull-Retiro-Esperança-Molins-Gall

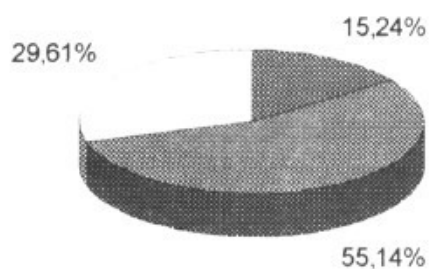
Esglesia-Molines-Mudoy-Serra-Son Arrom-Nou-Pza. Espanya-Capità

General-Pau-Convent-Morey-Papa-Verd-Son Peleà

Després d'haver dividit el poble en vuit gràfiques, a continuació us mostrem la gràfica general, quedant repartit de la següent manera:

- 157 Persones 0-18 anys (15,24%)

- 568 Persones 19-65 anys (55,14%)

- 305 Persones > 65 anys (29,61%)

Mariàngela Ribera
Guillem Jorjaya

La Balenguera

L'educació musical de l'infant

En una societat com l'actual, en la que tot sembla ens vengui imposat, calen mitjans estimuladors que siguin capaços de crear una consciència útil per discriminar.

És necessari un desenvolupament constant de la imaginació per tal de no convertir-se en persones pasives, a les quals tot quan se'ls inculca és tot quan assimilen, i res que pugui ser diferent és acceptat.

No hi ha dubte sobre la importància del període de la vida de l'al.lot comprès entre el seu neixament i els sis anys, tant des del punt de vista orgànic com psicològic, per ésser el que decidirà com serà l'al.lot quan sigui adult.

És en aquest període quan ja es fa necessària una iniciació musical, l'objectiu de la qual és sensibilitzar el nen, promoure i estimular el seu procés de desenvolupament mitjançant la participació activa i l'ús d'un llenguatge nou per ell, el llenguatge musical.

L'educació musical, tot i que ha d'ésser una educació integral, comença per desvetllar l'oïda. El sentit de l'oïda és la porta d'entrada, el testimoni i el controlador de la música que s'escolta. Per això, sensibilitzar-lo, tornar-lo intel·ligent i creatiu és la millor garantia d'una bona educació musical.

El següent pas serà el descobriment del ritme com a fonament de l'edifici que s'està edificant a aquesta edat, descobrint-se a un mateix com a portador i creador de ritmes.

No es pot deixar en cap moment de banda, que aquest aprenentatge ha d'ésser sempre actiu, fent que el propi nen sigui l'objecte d'experiment sobre el qual ell mateix hi experimenta i investiga.

Un aspecte fonamental en tota educació musical és la cançó, i que millor que la cançó popular; la que més prop està de l'al.lot i que a la vegada contribueix a comprendre i estimar la cultura i folklore del seu poble.

Aquest ha d'ésser el vehicle que ha de portar a conèixer tots els símbols i a resoldre tots els problemes que esdevindran.

A l'hora de plantejar-se l'educació musical del fill o filla, mai s'ha de caure en l'error de questionar-se si servirà o no servirà. Tot nen té unes qualitats més o menys musicals que li son innates, el que cal es desvetllar-les en la mesura que sigui possible.

La música en l'educació infantil s'ha de dedicar a fomentar el fabulós potencial que té el cervell humà, deixant darrera velles concepcions sobre si s'estava o no s'estava dotat per aprendre música. L'educació musical moderna sosté que quan l'al.lot neix, no estan donades totes les coordenades bàsiques del seu futur desenvolupament musical, sinó que tal vegada, només una mínima part. Malgrat tot, si bé és veritat que, com en tot procés de desenvolupament, són importants els gens i l'herència, l'acció de l'ambient en que es mourà l'al.lot i l'educació que rebrà seran decisius.

Barlomeu Mut

Sa Sella

Fundada al 1.983

Cases i Terres: Can Castell (II)

.... Continua de l'anterior número

Al pis superior de les cases, cals senyors, s'hi accedeix pel jardí lateral. Malauradament no ensha estat possible visitar-la, però Antònia Florit Coll, que hi va viure més de trenta anys ens l'ha descrita.

S'hi puja per una ampla escala que desemboca a un replà que dona pas a la cuina i a l'entrada.

La saleta, el saló i el menjador són molt espaiosos, ben il·luminats per grans finestres balconeres, i amb sòtils alts, com era usual. Durant l'hivern aquestes cambres eren escalfades per decoratives xemeneies.

La cuina, que data de principis de segle, tenia la típica cuina econòmica de carbó, i un torn per on es servien els plats al menjador. Un corredor comunicava la cuina amb la cambra de la criada i amb un terrat embalustrat.

Al darrer pis hi havia el lloc on dormien els missatges i jornalers.

Actualment els propietaris són uns jubilats alemanys que tenen en venda la vivenda per seixanta milions.

Es veu que ara Can Castell deu pertànyer al municipi de Santa Eugènia, o al manco així surt publicitat als anuncis classificats (amb fotografia i tot) dels diaris. Ni tan sols saben d'on és el que venen !!.

Seguint amb el tema de les històriques basses de la contrada, la de Laià és encara una propietat comunal, malgrat que ara no s'hi embassi massa aigua. Abans la zona humida estava estibada d'oms, que per mor d'un mal dolent desaparegueren. De totes formes es té pensat tornar a repoblar-ho amb un planter d'arbres joves.

A la placeta de Leiar, de les sitges, pel setembre, en acabar la temporada de les figues s'hi solia fer un ball de sequer.

S'ha de tenir present la importància que la figuera tenia al món de la pagesia sencellera.

La figuera és un arbre indígena que el seu cultiu és anterior a l'època cristiana, emperò no va ésser fins a partir del segle XIX quan adquirí molta més força, sobre tot a les possessions petites i mitjanes.

El seu fruit era molt apreciat ja que s'utilitzava pel consum humà, per engreixar els porcs i, seques, per exportar.

La feina de les figueraleres era, per la dona, la més ben pagada del camp, i consistia en collir les figues, assecar-les i aplanar-les damunt canyissos d'albons, canyes o llistons. segons la forma que prenien les figues quan s'aplanaven agafaven aquestes un nom distint: Les figues més carnosos eren badades en forma d'estrella perquè s'amollassin bé, i s'anomenaven xarics. Les més petites o de manco popa es podien aplanar directament, quedant més arrodonida, més compacte, i es deien acops.

Hi ha moltes castes de figues, unes més apreciades per al consum humà com la bordissot blanca, la bordissot negra, la paretjal, coll de dama, l'hivernenca, ..., i altres destinades preferentment als animals: alacantines, algerines, pèl de bou, de les

Sa Sella

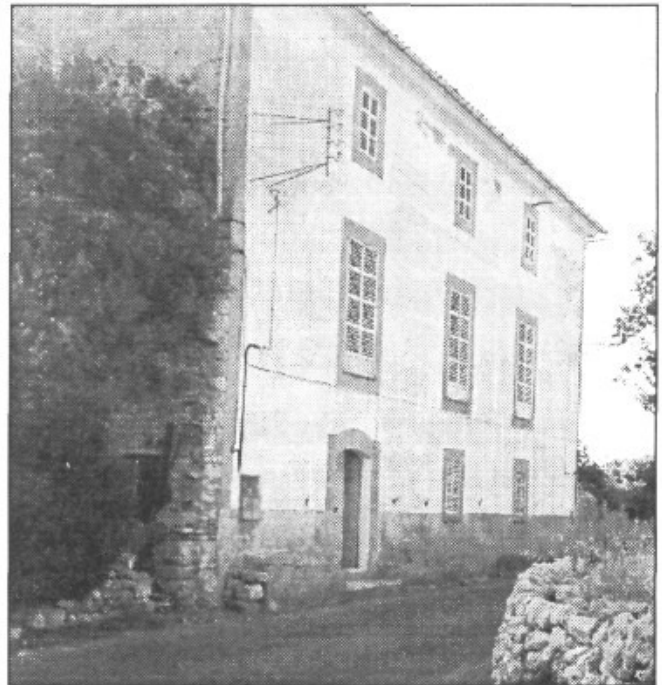
Fundada al 1.983

olletes...

Sencelles antigament no només era conegut com a poble de bon vi i aiguardent, sinó també tenia fama a Mallorca per les seves figues, com queda palès a la tradicional glosa, per tots coneguda:

Figues roges, cucarelles
paretjals i albercors,
d'aquestes menjareu vós,
si vos casau a Sencelles.

S'agraeix les dades que sobre cals senyors de Ca'n Castell aportaren Antonia Florit i la seva tia, així com també cedir la imatge que il·lustra aquest reportatge.

P.S. - Vos remetem a la lectura d'una carta que gentilment ha enviat Jaume Darder aclarint unes dades que varen aparèixer al reportatge de Can Castell (I). Gràcies.

Gestimotor S.A.L.

AGENT COMERCIAL

- VENDA I POSVENDA
- MECANICA EN GENERAL
- REPARACIÓ PER LA REVISIÓ ITV
- INSTAL·LACIÓ EQUIPS DE MÚSICA
- CAMVI D'OLI 2.500 pts (Filtros apart)

Informació : Pere Cirer Verd (Sencelles Tel : 59-14-43)

Direcció : C/ CABANA 65, PONT D'INCA, MARRATXÍ Tel: 79-46-18

RECAMVIS

•Poclain

Sa Sella

Fundada al 1.983

De Jove a Jove

El personatge que avui entrevistarem és na Catalina Reinés Bennàssar, campenetera de naixament i sencellera d'adopció, més coneguda per sa dona d'en Tomeu Racó.

Catalina, quin temps fa que vius a Sencelles?

Des de que hem vaig casar, ara fa dos anys i cinc mesos.

El fet de canviar de lloc de residència et va suposar qualche problema?

En un principi pensava que me costaria, passava pena, però ha esta més senzill del que creia, sa gent m'ha rebuda molt bé.

Quina fou la primera impressió que t'endugueres del poble de Sencelles?

He de dir que me va sabre greu anar-me'n del meu poble però que per altre banda la primera impressió fou positiva, la gent és molt oberta i això me va ajudar a que em sentis sencellera

Que és el que duries de Campanet cap a Sencelles?

Sa plaça, ja que és molt espaiosa; no hi passen cotxes i d'aquesta manera la gent hi pot prendre la fresca tranquil·lament; també trob que les festes locals de Campanet són molt animades.

Parlant un poc més de tú, a que et dediques?

Soc empresària d'una fàbrica de productes de neteja anomenat DESIMPER.

Que me pots dir que significa aquest nom?
Sí, Desimfectant Perfecte.

Com et fiques dins el negoci?

Abans el negoci era de mon pare, quan ell se va morir jo me'n vaig fer càrrec; hi ha que dir que abans ja l'ajudava, feia quatre números; d'això ja en fa 8 anys.

La condició de ser dona t'ha duit problemes per dur endavant el negoci? (Perque ens contestàs varem haver d'esperar que s'acabàs sa mossegada, pareix que li agraden molt les galetes dolces !!).

Per norma general no he tengut cap problema greu, encara que els clients creven que per esser dona poden abusar de tú.

Que t'hagués agradat fer si no treballassis a la fàbrica?

No m'ho he plantejat mai, el cert és que si hagués de començar des de zero no ho faria.

Sabem que ets membre de l'agrupació Es Jonc, que et va motivar a formar-hi part? (no hem fet més que anomenar-li es Jonc i ja m'ha fet sa tonada de l'Amo de son Carabassa)

Feia temps que tenia ganes d'aprendre a sonar un instrument, un dia me vaig enterar que "Es Jonc" necessitava sonadors i m'hi vaig animar.

I quin instrument toques ?

Sa Bandurria

I ara, la pregunta obligada : Que ens diries de Sa Sella ?

Crec que dur endavant una revista és una tasca molt laboriosa i que és important perque manté el poble informat. Moltes vegades no s'aprecia la feina de l'equip.

Despres de passar una bona estona amb na Catalina menjant unes galetes que ens havia oferit i glopejant un poc d'aigua ens va pegar la son. Au idò Catalina, gràcies per dedicar-nos el teu temps.

La Redacció

Es Jonc a Galicia (II)

...Continua de l'anterior número

- I així arribà diumenge, el dia del gran festival, el " Festival das letras Galegas ". Com que ens havíem colgat tard, també ens aixecarem tard, gairebé a l'hora de dinar. Val a dir que alguns que havien fet bonda la nit abans s'aixecaren de matí per anar a veure i començar a familiaritzar-se amb el lloc on havíem d'actuar.

De cop i volta es feren les quatre, el festival havia de començar. El camp de futbol on actuàvem estava estibat. Tot començaven a ser nervis. Tots el grups ferem una desfilada interpretant alguna peça de camí cap a l'escenari i, quan el públic ens obsequià amb unes sonores i llargues mambelletes, tots el nervis fugiren. Actuaren, apart del grup es Jonc, els naverresos, la banda de " gaitas " de Domaio, el grup folklòric " Charaviscas ", i un grup folk anomenat " Taramela " entre d'altres. El festival acabà devers les 10 i mitja passades. Va ser realment un gran festival. Al final hi va haver un intercanvi d'obsequis entre les diferents agrupacions (nosaltres els regalarem un siurell a cada un). Quan el públic ja se'n va haver anat, ens obsequiaren a tots als qui havíem participat en el festival amb un sopar. El vespre de tard ens tornarem reunir, però aquest cop no ferem cap gran festa; els tres dies que ja portàvem a l'esquena i el festival havien acabat amb les nostres forces. Tots estàvem molt cansats i ens colgàvem bastant prest.

- L'endemà de matí, el dilluns, havíem de partir cap a Santiago de Compostela on hi passàriem tot el dia. Devers les 10 l'autocar va partir. Tothom estava molt trist, tant noltros com ells. Tan amics com ens ferem durant els dies que havíem estat amb ells, ara havíem de tornar de cap a Mallorca. La despedida fou molt emotiva: tot foren llàgrimes i abraçades.

Després de gairebé dues hores de viatge arribarem a Santiago devers les 12. Anarem fins als jardins del campus universitari de l'universitat on dinarem de tot allò que ens havien donat els nostres amics de Domaio. Com que fins a les 12 del vespre no partia l'avió, tenguérem tot l'horabaixa per visitar el casc antic i la Catedral. Aquí tothom va partir un poc pel seu vent. Passejant i comprant records pels parents, descansant, visitant la catedral,... va passar l'horabaixa. El vespre partírem cap a l'aeroport on agafàriem l'avió que ens tornaria a casa nostra.

I aquest ha estat poc més o menys el viatge que l'Agrupació Es Jonc va fer per terres gallegues. Ara estam esperant la seva visita que segons sembla serà pel més d'Agost. Tots ja tenim ganes de tornar veure els nostres amics que tan bé ens tractaren. Intentarem amb tots els mitjans dels que disposam de poder-los correspondre, encara que ens serà ben difícil poder arribar a fer el que ells feren per noltros.

Nota: Com ja deveu saber, el passat mes d'Agost vàrem rebre la visita d'aquesta agrupació gallega que va actuar per a tot el poble senceller.

Joan Florit Salas

Sa Sella

Fundada al 1.983

Noticiari

Entre els dies 12 i 15 d'Agost es celebraren les festes patronals de la Mare de Déu d'Agost. Destacaren entre els diferents actes el partit de Futbol, celebrat entre el campió del torneig i Viejas Glorias del futbol sencerler; el concert del festival de música del Pla de Mallorca. L'amollada de coets enguany fou al poliesportiu.

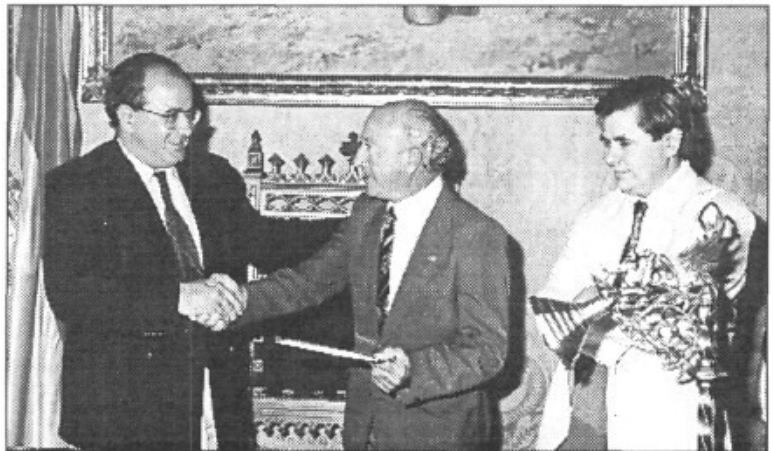
Les festes de Sant Bartomeu de Jornets contaren amb l'actuació, entre altres, del grup Guiterres i Castenyetes.

La IV Mostra Folklòrica tengué lloc el passat 20 d'Agost al poliesportiu municipal. Fou organitzada pel Jonc i Contà amb les actuacions de la Revetla Campanetera, les dues colles de xeremiers de Sencelles i de l'Associació Cultural Charaviscas de Domaio (Pontevedra).

Com ja fa uns 8 anys, persones de la tercera edat de Sencelles passaren unes vacances a la Colònia de Sant Jordi del dia 2 al 9 de Setembre. Per altra part, els escolanets de la Parròquia hi quedaren un cap de setmana de convivències al mateix lloc.

El passat 15 de Setembre començà un nou curs escolar al Col·legi Can Bril de Sencelles.

Dia 9 de setembre es presentà publicament la nova comunitat d'usuaris del Camí de Muro, que defensarà els interessos dels propietaris dels pous de bona part dels municipis del centre i nord de Mallorca.

La comunitat pren el nom de l'antic camí per devall del qual discorr la canonada del trasvassament de sa Marineta cap a Palma.

A principis d'Octubre s'adjudicaren les obres de construcció de la depuradora mancomunada de Santa Eugènia i Biniali. Les obres de la finca de sa Cova Monja tenen un presupost de 90 milions i un termini d'execució d'un any.

La televisió local de Sencelles (TVS) deixà d'emetre a finals d'Agost per vacances, oficialment, o per problemes interns segons fonts oficioses.

Les festes de Sant Miquel de Campanet varen esser animades, el dia de la fideuada, per les tonades i balls de l'Agrupació es Jonc.

Finalment fou desestimada pel jutjat la querella que havia interposat el president d'EMAYA contra el diputat Pere Sampol per unes declaracions efectuades a Sencelles. En aquestes declaracions el diputat nacionalista es referia a l'existència d'una mafia de l'aigua que especulava amb aquest bé públic. La querella fou arxivada perquè els fets denunciats no eren constitutius d'infracció penal.

Dia 11 d'Octubre el Parlament Balear rebutjà crear una comissió que investigàs la gestió del cànon de l'aigua. La petició havia estat feta per Pere Sampol que exposà el cas de Sencelles: dues empreses es reparteixen al 50% el subministrament d'aigua al poble, però a l'hora de pagar el cànon resulta que una d'elles (s'Era Vella) liquida el 83% i l'altra (Son Company) només un 17%.

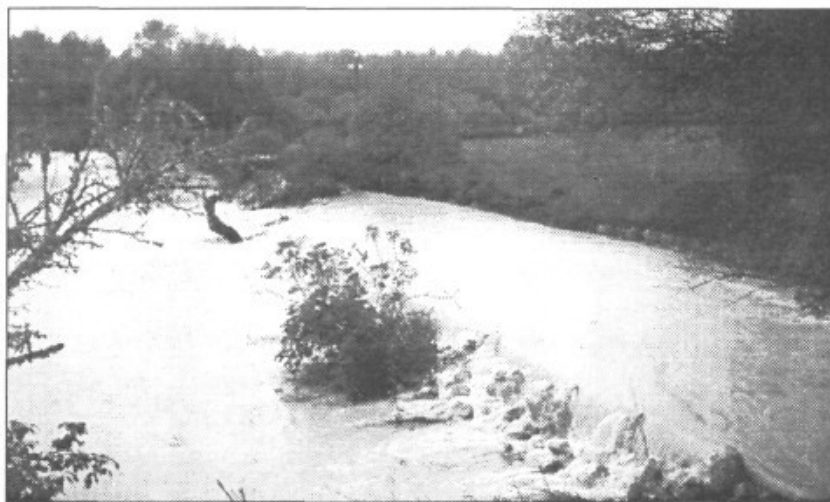

Sa Sella

Fundada al 1.983

Després d'un estiu molt sec, a la fi pel Setembre arribaren les pluges que es perllongaren, saltejades, durant tot el mes. Les pluges d'octubre acabaren d'allunyar la sequera però ens portaren parets esbaldregades, carreteres anegaades i un llamp que pegà al transformador d'Oscà alarmant a tot el poble.

La vermada d'enguany s'avençà, i a mitjans de Setembre tothom ja havia vermat. La verema d'enguany ha estat molt bona. A la vinya de les Bodegues Can Ramis tengueren una collita excepcional i la producció d'Aireflor fou qualificada, per les Bodegues Franja Roja, com la de més qualitat d'entre les aconseguïdes a les terres de la comarca de la Denominació d'Origen de Binissalem.

Dia 27 de Setembre tengué lloc a la seu del Consell Insular de Mallorca la firma del conveni del col.laboració entre l'Associació de Premsa Forana i el Centre Coordinador de Biblioteques. Per part del CIM sigué el seu President, Joan Verger, i per part de l'Associació, Carles Costa.

DESIMPER

PRODUCTES DE NETEJA

CATALINA REINES I ALTRES C.B.

CAMI VELL D'INCA, 2

07310 CAMPANET

☎ 51 61 08 - 51 69 89

Sa Sella

Fundada al 1.983

Notícies Fresques

Trob molt encertat que hagin posat es noms des camins, al manco per ventura així es xaleters no embrutaran totes ses parets amb fletxes, cartells, pintades d'spray i demés porqueries: Bautizo Jennifer, Comunion Cinthia, Fiesta Manoliyo ... Encara que ben pensat lo que fan ho podrien fer millor: Camí de la Mániga (amb s'accent a s'enrevés i una E enmig que se la treven des sa mànEga), un camí de Ca Na Rossa (quan tocaria ser Canarossa, per seguir fidels a s'origen àrab de Qanarussa), un camí deLs horts (amb s'article literari) i en canvi un camí deS Campàs (amb s'article salat). Tenguent una llicenciada en filologia no s'entenen aquestes errades i disparats de criteris.

Ja falten pocs messos per ses eleccions municipals i es qui pareixen més desxondits són es peperos i peperes. S'ho tenen la mar de ben muntat: Coques, nuevas generaciones, càncer, subvencions des pagesos, subvencions d'agroturisme, etc. Es independents no saben encara ben bé de que van. Des PSMistes ja val més no tornar-ne a parlar, encara no s'en poden avenir de que se fugàs es seu regidor i ploren sa batalla perduda... Si fa quatre anys sa cosa va anar de soparillos, orgues i càmeres de video, enguany encara no se sap de que anirà, però jo, per si un de cas deman per Sa Sella: una fotocopiadora, un fax, un ordinador, una babimocosete, una barbie, un plaimobildefamobil, me veng a n'es millor postor. Se admiten ofertas.

Per ordre de Sa Sellaaaaaaaaa, se fa sabre en es públicccccccc, que des des passat mes de febreeeeeeeeeer, Sa Sella té demanada una subvencióóóóóóó a s'Ajuntament de Sencelleeeeeeeeees, i que encara és s'hora de que qualcúúúú se digni a dir-nos com va hermanooooooooooooo !!!!!!!

Sa festa infantil que va organitzar Sa Sella per ses festes va esser tot un èxit. Sa meva neta va disfrutar com mai, i es seu Pares també per haver pogut enroscar-la una estona. Sa nina entre dibuixar, menjar patatilla i jugar amb sa baldufa que li regalaren anava peu damunt fulla.

Estic ben enfadat amb sa Coral. A partir d'ara no li tendré gens de compassió. Que vol dir dedicar es concert de ses festes a TVS i a jo que fa més estona que hi som, ni tan sols me dediquen una serenata per les verges !!!

Enguany ses festes de la Mare de Déu d'Agost sa veritat és que varen millorar bastant. Se veu que amb sos anys n'arribaran a aprendre. Ara que lo que no me va agradar gens va esser: es coets amb motors d'explosió de dos temps, es preus escandalosos des bars de ses berbenes (50 duros una graciosa; no és gens graciós per sa butxaca), lo malament que va tocar sa banda de música (per favor que no tornin), sa polsada que aixecaven es cotxos de s'autocross (no devien voler tudar aigo, com més n'hi hagi més se n'enduran), s'ensaimada que me varen regalar (s'acosten ses eleccions i jo també vot ...), sa massificació d'actuacions de sa Plaça Nova, i un enfilall....

L'any passat a sa festa de sa Coordinadora des Poliesportiu veren fer tancar es bar a les deu. Enguany a sa festa des Jonc, eren les quatre de sa matinada i encara venien. WHY?. Es Jonc per sa seva Mostra Folclòrica no va poder muntar un bar, i a Nuevas Generaciones els hi varen muntar sa paradeta i transportar ses coques, PURQUA?. Me pensava que es de Nuevas Generaciones volien Ayudar al Payés, però lo que no sabia que se referien en es de Ruanda. PERQUE?. RUANDA PREPARATE, ESTAMOS CONTIGO, RUANDA PRESENTE, SANCELLAS NO TE OLVIDA.

Sa Sella

Fundada al 1.983

Durant l'estiu això pareixia un desgavell, que si guiris per amunt i per avall demenant on era es cementiri moro, que si forasters per sa piscina imposant sa llengua de l'Imperi... i per arreglar-ho tot, Es JOnc convida a una cinquantena de gallegs a fer-mos una demostració de com ballen allà; a veure meam si no mos basten es renovers de cada dissabte que encara n'hagin de dur de fora poble.

Se veu que si mateix fan una mica de cas a lo que dic o de lo que protest. Es cartellot tarnoja de ses clavegueres de Costitx que tapava sa creu de Can Mavi el varen llevar pocs dies després de que jo el criticàs des d'aquestes pàgines. Ai monets si m'escoltassiu més...

Des de la Sala volen fer creure que ells estan molt normalitzats i que sa nostra llengo predomina, emperò vos moririeu de riure si vessiu, com jo he vist, que es fax que envien van amb un membrete de sa memòria de sa maquinola que posa Ayto. de Sancellas. Estira !! no només ayuntamiento si no que també Sancellas, i això que ja fa més de deu anys que som sencellers i no sancelleros com volen que es altres els fassin cas, si prediquen lo que no creven...

Ja fa molta estona que no senten parlar de sa Coordinadora, se veu que amb s'estiu tan assoleïllat que hem passat han quedat amb sa boca seca.

N'hi ha que me diven que me fic massa, que protest massa i que això no està bé. Però jo contest amb una cançó que he après d'un cassette d'un fill meu. És una cançó dels Pets, idò que vos pensau que no som modern jo. La cançó conya diu ... " que té de dolent no ser indiferent a les misèries que ens van vencent " toma esssssa !!!!.

Me pareix molt bé que es que cobren de mestre no puguin aixecar una persiana d'enterra,

ara que ja ditxosa persiana estigui més d'un mes tirada en es carrer sense que ningú tenguí co...nets per entrar-la dins es menjador ... tassa i mitja. Ah! i just de vora hi ha un contenidor trabucat des de fa dos messos.

Per ses festes d'agost es regidors des pepes se cansaren de repartir ensaimades. Es Batle llegendia, i en Ventura donava bessades. Ses eleccions s'acosten ...

Ixerrant d'en Bona Ventura, en per mi que en lloc d'una gorra amb ventilador se podria posar un capell amb una manguera d'aigo per refrescar ses idees.

Sa querella que va posar en Cadenas, quefe d'EMAYA, contra en Sampol per ses declaracions que va fer a sa passejada pes pous de Sencelles, no va tirar endavant. Se veu que allò de que hi havia una Mafía devia esser veritat ...

Vos heu fixat que en es programes de festes sempre surt que sa Coral participa a l'Ofici, i en canvi es JOnc, que balla l'Oferta o es grups que feren les ofrenes mai surten a rotlo. Porqué serà ? i vos heu fixat també que quan sa Coral fa es concert de cada any, es regidors en pleno seven a presidència i quan els altres grups corren, ballen , juguen, sonen, o lo que sigui, no compareixen...

Dia 13 d'Agost passetjava per sa plaça nova, i de cop iresposta vaig quedar mig estorat: Na Maria Xim, copiant es Batle llegendia una llista de noms, i na Joana Betlem, fent de Ventura, repartia regalets. Però no, lo d'elles anava més en serio : ES NINS DE 3 A 14 ANYS NO VOTEN.

Sa granja de drogats de Biniali segueix sense inaugurar-se, tot cau i tot penja, tot deu esser per tenir qualche cosa per inaugurar abans de ses eleccions?.

Sa Sella

Fundada al 1.983

MÚSICA

Pop en estat pur

Dins el panorama de la independència musical espanyola hi podem veure diferents estils musicals i de criteris entre grups i discogràfiques. En aquest número m'agradaria introduir-vos dins la part més purament pop.

Aquesta és una petita mostra collida a l'atzar de grups espanyols i de les seves visions particulars del pop que amb tanta bellesa executen.

LE MANS

Són hereus del pop més senzill i dolç típicament britànic. Les seves lletres tracten de jerseys anglesos, d'estius, de bars i d'històries d'amor. Són innocents i juvenils.

LA BUENA VIDA

Provenen de Sant Sebastià com Le Mans, que tots dos grups són el màxim exponent de l'anomenat Donosti Sound.

Neixeren influenciats per un grup que es feia dir Las Aventuras de Kirlian, del que prové Le Mans. Dit tot això es pot preveure una semblança entre les dues formacions.

La buena vida l'any 92 gravà amb Siesta Records el seu E.P. "Historias de un verano" en el qual es descobreixen cançons d'una bellesa i una sinceritat inusuals a aquest país.

Combinen amb gran elegància la tecnologia i la simplicitat de conceptes.

Darrera l'E.P. ja ha aparegut un disc i algunes col·laboracions amb projectes estrangers com recopilatoris o discotribut com el de Jonathan Ritchman.

FAMILY

També venen de Donosti. Abans es feien dir El Joven Lagarto. Són el grup espanyol que més utilitza la tecnologia electrònica. Es veu que Iñaki i Javier han pres bona nota de la incorporació de ritmes ballables com el House o la música Pop. Grups com Saint Etienne, The Orchids, St. Christopher o la mateixa BJORK poden haver servit d'influència a Family.

De totes formes saben utilitzar adequadament la tecnologia i els sons acústics.

ILUMINADOS

Venen de Bullas. L'any 91 guanyaren el concurs pop-rock Murcia Joven. Aquest va ser el punt de partida d'una banda que dur apresa la lliçó de la tradició pop. Cal destacar com a anècdota la fantàstica versió que fan de la cançó "por que te vas" de Jeanette.

PEQUEÑAS COSA FURIOSAS

Mari Luz i Arantxa ens demostren com es poden reproduir sentiments d'amor i de frustracions i ferte particeps d'ells sense un gran virtuosisme amb els instruments.

Cançons com "Isotopos Volantes" o "Frión" són una mostra de com et deixen al escoltar-les. Necessites més cançons, més històries, necessites aquesta sensació agra-dolça que et produeix aquest grup andalus.

GUEDEON DELLA

Són de Bembibre, León. El grup el formen dos joves i dues al·lotes, que són les que porten la veu cantant. Estan influenciats pels grups britànics de discogràfiques com Sarah Records o Heaven.

Executen un Pop fràgil edificat damunt les dues veus femenines però acompanyat d'una contundència instrumental poc usual dins aquestes coordenades en les que en movem. Obriren pels britànics Heavenly en la seva visita a Madrid i això deixa ben clar quines són les seves influències.

LONG SPIRAL DREAMIN'

Amb la publicació del seu E.P. "Sea World" i amb la feina d'esser teloners de the charlatnas en la seva visita a Espanya, els va fer aconseguir una mica de la molta popularitat de la que s'han fet mereixedors.

Les seves influències són la psicodèlia dels anys 60. Vendran d'aquí les seves inicials LSD?

Han format part d'una recopilació del Colectivo Karam compartint disc amb grups com SR. Chinarro o Stronge Fruit.

Aquesta, com he dit, és una petita mostra de que a Espanya es poden facturar vertaderes joies pop tan ben treballades com a Anglaterra o qualsevol lloc.

Barbany Marro

Sa Sella

Fundada al 1.983

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

-CENTRE COORDINADOR-

Fes Cultura,

Vine a la Biblioteca

C/ Antoni Maura 5

Horari de Biblioteca :

**Dilluns, Dimecres i Divendres
de les 17h fins a les 20h.**

Dissabtes de 10h a 13h

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Sa Sella

Fundada al 1.983

Imatges d'Ahir

A Sencelles no tot era camp i ramat, sinó que també hi havia espai per a altres activitats econòmiques. I vet aquí una mostra. Les obreres d'un taller de sabates fent un descans (clenxa ben feta), per deixar-se fotografiar per a la posteritat.

Es tracta d'una imatge del taller de sabates de trençat de Ca's Capità al carrer Antoni Maura. La foto és en forma de targeta postal, com s'usava en aquell temps, i segurament feta per Pere Mascaró l'any 1.933.

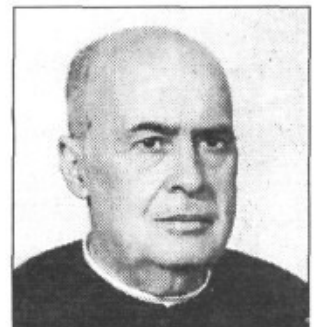
Dretes (d'esquerra a dreta)

- Mare de na Coloma Mopi, Germana de'n Joan Capità, Joana Maria Ros, Maria Morei (dona d'en Joan Capità)

Assegudes (d'esquerra a dreta)

- Antònia Pentinat, Catalina Guapo, Francisca Fustera, Maria de Can Xoi (pou)

Fotografia cedida per Antònia Florit (pentinat).

Fe d'Errates

Al número anterior, degut a dificultats de paginació no hi va cabre la fotografia que havia d'il·lustrar l'escrit " De Sencelles : Sencellers ". Es tracta d'una fotografia de Jaume Cirer Llabrés, cedida per la família Garau. L'oferim a n'aquesta ocasió.

La fotografia d' " Imatges d'Ahir " fou cedida per Aina Llabrés.

La darrera fotografia del reportatge " Seixanta anys d'una Escola " fou cedida per Pau Cirer.

Art i Història

El Betlem Parroquial

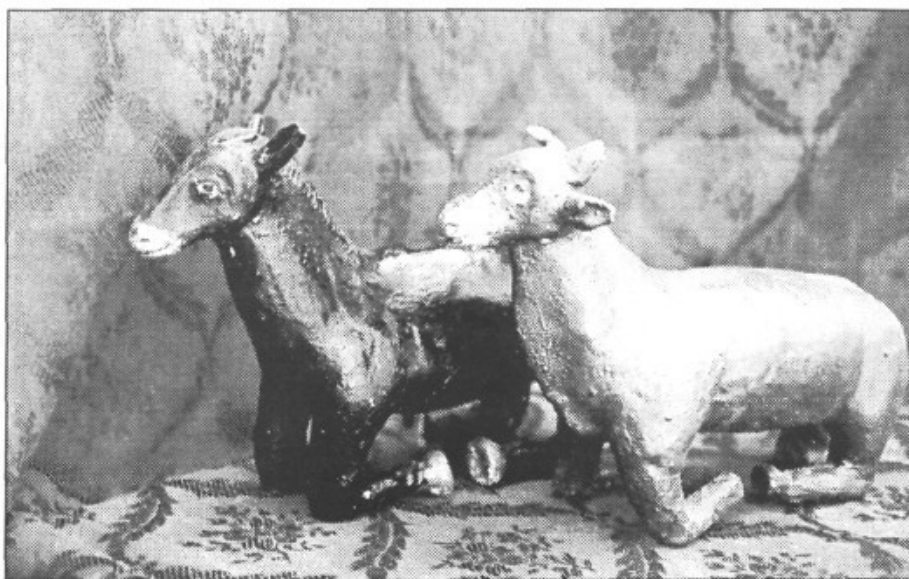
Seguint amb el col·leccionable "Art i Història" que Sa Sella ofereix, avui vos presentarem la fitxa del Betlem Parroquial, el qual es conserva en part en el museu de la Sagristia. Per fer una mica d'història també parlarem del Betlem en general.

D'on vé la devoció al Betlem?

L'any 330, Sant Cirili, Bisbe de Jerusalem, guiant-se amb els textos bíblics, va representar plasticament el naixement de Jesús; però no fou fins l'any 1.233, que San Francesc d'Assís, ho va tornar representar i difongué la devoció.

La tradició de fer Betlems l'emprengueren els franciscans, mostrant els seus naixements a les esglésies. Els primers betlems que aparegueren estaven formats pel Nin Jesús, la Verge i les dues bísties; el betlem més antic, que amb aquestes característiques es conserva, es troba a la Basílica Romana de Santa Maria La Major. Més tard, aparegueren la figura de Sant Josep, i en el s. XV, ja es fan Betlems amb ls Reis Màgics i pastors.

El Betlem més antic de Mallorca és el que es conserva a l'església de l'Hospitalet Provincial de Palma, que és la joia dels betlems mallorquins. Esta compost per la Verge, Sant Josep, sis àngels músics, el Nin, les bísties, tres pastors, nou ovelles i altres cinc àngels. Però aquest no és el lloc primitiu, ja que abans estava a l'església del Convent de Nostra Senyora dels Àngels, vulgarment dit "Convent de Jesús" fins l'any 1.836 en que fou exclaustrat. En temps passat, aquest betlem era engalonat amb vestidures i joies.

Cal ara fer esment de la llegenda del Betlem, dins la mateixa església de l'Hospital, hi ha un quadre que representa un vaixell enmig de la badia de Palma en el que es veu la figura de Sant Josep i la Verge d'aquest misteri, i a devora un frare franciscà amb el Nin Jesús damunt. Diu la tradició que en aquest vaixell capitanejat per D. Domingo Ganjome, eren portats el set goigs de la Verge representats en bulto. Els agafà gran tempesta i el capità va fer vot de que en arribar a port deixaria un dels goigs a la primera església en que es toparia. Així fou i va deixar el misteri del Naixement a l'Església dels franciscans.

Després de la devoció es difongué pels convents de monges tancades, les quals anomenaven una germana com a "Betlemera", que tenia cura del Naixement. Més tard s'en montaren a les parròquies, palaus senyorials i cases normals.

El Betlem Parroquial de Sencelles.

Del Betlem de Sencelles no s'en té massa constància documental, però sabem que pertany al s. XVII-XVIII. De les poques peces que es conserven a la Parròquia en farem un comentari, ja que les que hi resten no hi són deguts a

diversos robatoris en el present segle.

El Nin Jesús, no pertany a l'època, ja que és més bé modern, i segons un estudi falten el Rei moro, cavalls i els pages i varis pastors. Les altres peces que hi ha al museu, no estan massa ben conservades i són de terra cuita.

La Verge Maria, pareix ésser que duia corona, els colors del seu vestit són blancs i blau marí turquesa. Sant Josep vesteix de pastor.

Els Reis estan policromats i a un li falta l'encenser. Els pastors, encara que no sia amb certedat, podrien pertànyer a la firma del famós "Sarbed".

Actualment el Betlem ha estat substituït per unes figures de carbó pedra de la Ciutat d'Olot i terracuita.

Antigament aquest Betlem estava exposat tot l'any dins la Capella del Dolcíssim Nom de Jesús. Encara que sabem que s'ha feta a la Capella de la Beata Catalina, a l'Escala del Cor i a n'el portalet de l'Ora. Actualment es fa a l'antic batipsteri.

Segon era tradició a Sencelles, des del dia de Nadal fins a n'el de cap d'any el Ninet Jesús jeia a la menjadora i desde la darrera dad de l'any, ben ataviat amb vestidures jeia a una cadireta.

Simó J. Garau

Jordi Llibres

Sa Sella

Fundada al 1.983

Deu Anys de Vida

Al número 3 de Sa Sella, que corresponia al mes de desembre de 1.984 hi trobam la portada dedicada a Son Mansena. Aquestes nous exemplars de Sa Sella varen tenir un llarg procés de gestació ja que del número 2 dels mesos de Juliol-Setembre de 1.983 es passà al n° 3 de desembre de 1.984. A l'Editorial s'expliquen els motius d'aquest llarg període d'inactivitat i es fan nous vots per aconseguir la continuïtat de la revista. A aquest n° 3 hi trobam un article "Mirant el Cel" de Miquel Bonet que inevitablement tracta sobre astronomia, meteorits, telescopis, cometes, etc. També, i gràcies a l'Observatori l'Òliba coneixiem que durant el mes de Novembre de 1.984 ploqueren 79,9 litres d'aigua, va fer boira 3 dies i varem tenir la primera gelada dia 27 de Novembre.

REVISTA SA SELLA
C/ Antoni Maura, 5
07140 SENCELLES

Avisos

Els números atrasats de Sa Sella es poden aconseguir al local del Casal de Cultura al preu de 300 pts.

Si sou un grup cultural, una entitat ciutadana, un club, etc i voleu que les diferents activitats que feis quedin reflectides sobre el noticiari de Sa Sella feis-nos arribar les vostres novetats.

SA SELLA

SUBSCRIPCIO PER UN ANY, 1.000 PTES..

Nom:

Cognoms:

Carrer número

Població: CP

Banc o Caixa Oficina

Carrer núm. de compte

Sencelles, a de de 1994.

Firma

Feu arribar aquesta butlleta a qualsevol membre de l'equip de redacció o enviau-la a:

Sa Sella

Antoni Maura, 5

07140 - Sencelles.

